

NASZA GAZETKA JEST O ...

W tym numerze gazetki prezentujemy kandydatów na patrona szkoły. Na początku było wiele propozycji, ale ostatecznie wybraliśmy trzech kandydatów. Nad poznaniem ich sylwetek, życia i dokonań pracujemy już od wielu miesięcy. Chcemy, by nasz patron stał się inspiracją dla każdego ucznia - tego dużego i tego małego.

Po co nam jest patron szkoły?

Patron to osoba (zwykle nieżyjąca) darzona wielkim szacunkiem, której imię jest nadawane jakiejś instytucji (szkole, jednostce wojskowej) lub jakiemuś miejscu. Ma stanowić wzór do naśladowania, inspirować, pokazywać najważniejsze cele w życiu, nauce, działaniu.

Naszymi kandydatami zostali:

- Anna Świdnicka
- Janusz Korczak
- Polscy Podróżnicy i Odkrywczy

Zapraszamy do przeczytania gazetki!

ANNA ŚWIDNICKA

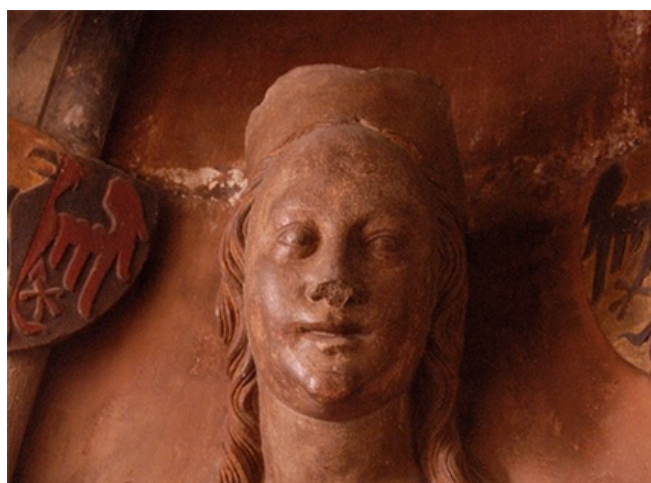
ŻYCIORYS

1. Pochodzenie i młodość.

Anna to jedyne dziecko Henryka II Świdnickiego i Katarzyny. Przyszła na świat w 1339 roku. Królowna szybko straciła ojca. Już w wieku sześciu lat została sierotą i trafiła pod opiekę stryja Bolka II Małego. Oddał ją na wychowanie swojej ciotce królowej Węgier Elżbiecie Łokietkówniej. Anna przebywała tam do 1353 roku. Jej opiekunowie musieli zadbać o jej edukację, gdyż w późniejszym czasie Anna wykazywała biegłość w pisaniu.

2. Ślub z Karolem IV Luksemburskim.

Małżonkowie udali się do Pragi. Anna została koronowana na królową czeską 28 lipca 1353 roku przez arcybiskupa Arnošta z Pardubic. Na początku następnego roku, 9 lutego 1354, arcybiskup Kolonii Wilhelm von Gennap koronował ją w Akwizgranie na królową rzymską. W 1355 roku małżonkowie udali się do Rzymu, gdzie w niedzielę wielkanocną 5 kwietnia odbyła się ich koronacja cesarska. Po uroczystości małżonkowie z powodu niepokojów w Italii w pośpiechu udali się w drogę powrotną, podczas której o mało nie stracili życia.

3. Potomstwo.

Pierwszym dzieckiem ze związku Anny z Karolem była córka, Elżbieta, urodzona 19.04.1358. Karol bardzo cieszył się z jej narodzin, natomiast Anna w liście do Petrarcki wyrażała swoje rozczarowanie. W Norymberdze 26.02.1361 Anna wydała na świat syna, Wacława. W krótkim czasie Anna po raz trzeci zaszła w ciążę. Na świat przyszedł drugi syn 11.07.1362 roku. On jak i Anna zmarli w trakcie porodu.

ANNA ŚWIDNICKA

INFORMACJE OGOLNE

Anna była księżniczką świdnicką, królową czeską, królową Rzymian, cesarzową rzymską z dynastii Piastów. Żona króla Czech i cesarza rzymskiego Karola IV Luksemburskiego. Matka króla Niemiec i Czech Wacława IV Luksemburskiego. Niestety zmarła 11 lipca 1362 w Pradze.

Moneta

Na awersie monety umieszczono wizerunek Anny Świdnickiej, a na rewersie herb Księstwa Świdnickiego, który zobaczyć możemy na Moście Karola w Pradze. Miasto Świdnica we współpracy z Mennicą Sudecką wydało okolicznościową monetę z wizerunkiem piastowskiej księżniczki Anny Świdnickiej - czeskiej królowej i rzymskiej cesarzowej. Inspiracją do wydania numizmatu była przypadająca na 2019 rok 680. rocznica jej urodzin oraz obchody tego wydarzenia zorganizowane w dawnej stolicy Księstwa Świdnicko-Jaworskiego.

CIEKAWOSTKI

Anna Świdnicka w chwili ślubu była bardzo delikatną i wysoką dziewczyną, mierzyła 167 centymetrów wzrostu, co na tamte czasy było nietypowe. Jej głowę zdobiły długie kręcone blond włosy. Księżniczka była bystrą i inteligentną osobą. Została wychowana w duchu pokory i była osobą głęboko wierzącą.

Janusz Korczak

Pełne nazwisko: Henryk Goldszmit

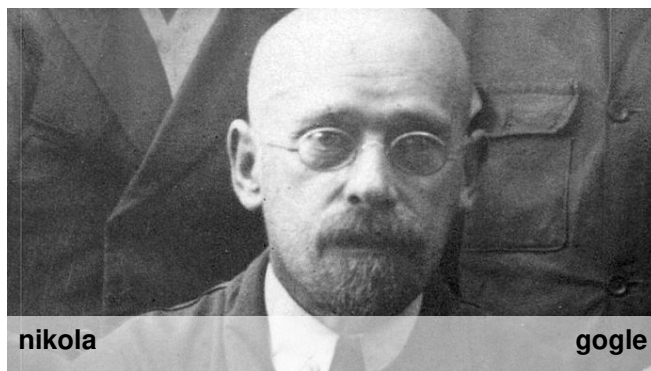
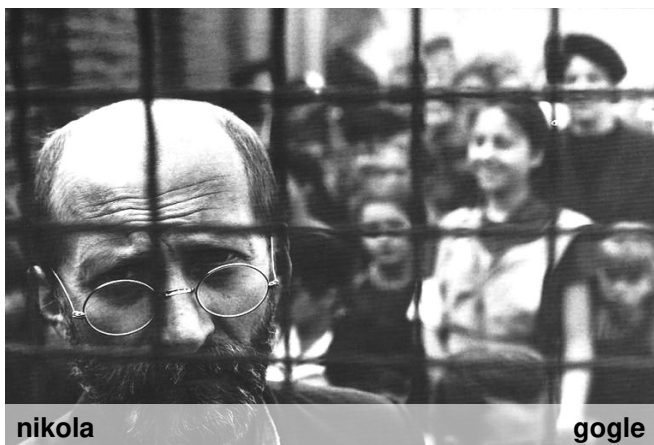
Data urodzenia: 22/07/1878

Przyczyna śmierci:
morderstwo

Miejsce urodzenia:
Warszawa, Polska

Miejsce śmierci: Treblinka,
Polska

Pochodził ze spolonizowanej żydowskiej rodziny Goldszmitów. Uczęszczał do Gimnazjum Pruskiego. Zaczął pracować jako korepetytor jak miał 18 lat, ponieważ miał trudną sytuację w domu. Debiut pisarski odnotował w 1896 roku, a była nim publikacja w tygodniku satyrycznym humoreski pt. „Węzeł gordyjski”. Ukończył później studia medyczne i został lekarzem. W 1912 roku zrezygnował z pracy w szpitalu na rzecz pełnienia funkcji dyrektora w żydowskim Domu Sierot – miał tam okazję analizować rozwój psychofizyczny u dzieci. Pod Kijowem natomiast objął stanowisko lekarza pediatry w przytułku dla dzieci. Cieszył się niezwykłą sympatią swych wychowanków, szybko został autorytetem w pedagogice dziecięcej. Był bardziej osobą która nie lubiła wyzwisk kierowanych do dzieci. W latach 1919-1920 w Łodzi oraz na Kamionku był w wojsku. W ostatnich miesiącach swojego życia (czasy II wojny światowej) prowadził zapiski pamiętnikarskie – dokumentację z obozu zagłady w Treblince, do którego został zesłany wraz ze swoimi podopiecznymi oraz współpracownikami z Domu Sierot. Tam też zginął w 1942 roku.

JANUSZ KORCZAK Z DZIEĆMI

nikola

gogle

Spędził z nimi długie lata swojego życia i teraz, w ich ostatnich chwilach, nie chciał ich zostawić samych. Szedł gęsią ze wszystkimi. Wy tłumaczył sierotom, że mają powód do radości, bo jadą na wieś. Gdy spotkałem ich na Gęsiej, dzieci idąc, śpiewały chórem, rozpromienione, mały muzyk im przygrywał, a Korczak niósł na rękach dwoje najmłodszych, także uśmiechniętych, i opowiadał im coś zabawnego.

nikola

gogle

Janusz Korczak był przyjacielem wszystkich dzieci. Dzieciom poświęcił całe swoje życie. Nie zostawił ich także, gdy przyszła godzina najcięższej, ostatecznej próby. Poszedł z nimi na śmierć, choć proponowano mu możliwość ratunku. Wielkość Janusza Korczaka oddziaływała nawet na niemieckich zbrodniarzy.

***Nie opuścił ich aż do śmierci ***

Szedł przodem tego tragicznego pochodu. Korczak szedł w mundurze polskiego lekarza wojskowego (miał stopień majora), który włożył w pierwszym dniu po wejściu Niemców do Warszawy i nosił aż do śmierci. Następnego dnia zginął wraz z dziećmi i wychowawcami z domu sierot w komórce gazowej obozu koncentracyjnego w Treblince. Chaim Stajer, pracownik obozowego Sonderkommando, opróżnił komorę, w której znalazł się Janusz Korczak wraz ze swoimi podopiecznymi.

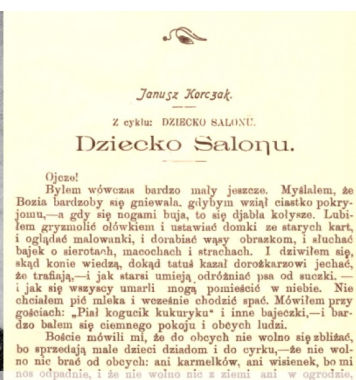
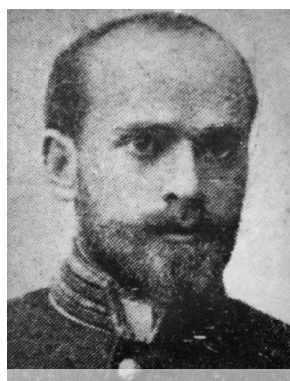
JANUSZ KORCZAK DZIEŁA

Król Maciuś Pierwszy – powieść Janusza Korczaka, wydana w 1923.

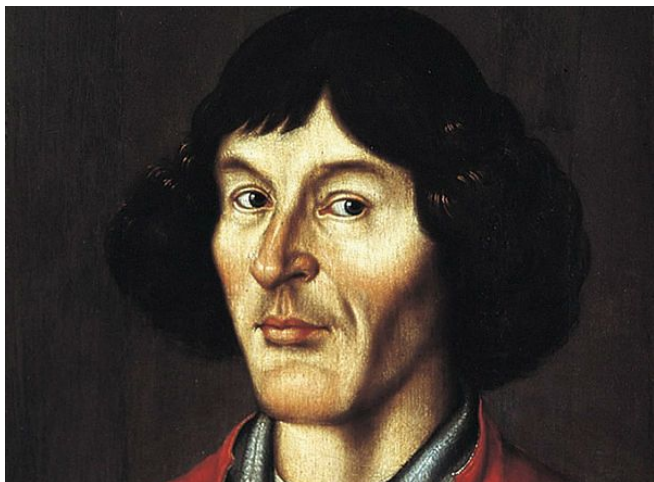
Opowiada ona o małym chłopcu, synu króla. Po śmierci ojca Maciuś zostaje królem. Z początku uzależniony od ministrów i etykiety jest traktowany jak rozpieszczony maluch. Chce jednak pokazać, że jest odważny jak jego przodkowie. Gdy w kraju wybucha wojna, Maciuś z przyjacielem Felkiem przebiera się za zwykłego żołnierza i wyrusza na front. Tam uczy się pokory, szacunku dla życia, a jednocześnie bycia wytrwałym i opanowanym w każdej sytuacji.

Dziecko salonu - to zaskakująca powieść modernistyczna. Wyrasta z tej formacji kulturowej, ale ją rozsadza, pozostawiając czytelnika w pewnym zdumieniu. Można ją bowiem odczytywać na wielu poziomach: jako krytykę mieszczańskiej moralności, apoteozę indywidualnego buntu, a także jako opowieść o krzywdzie ludzkiej i cierpieniu, determinujących życie jednostki, ale i całych pokoleń (o krzywdzie dziedzicznej). Bohaterem i narratorem jest syn fabrykanta mydła, który po powrocie z zagranicy nie może odnaleźć się w mieszczańskiej rzeczywistości.

Józki, Jaśki i Franki - to (chrześcijańscy) chłopcy z Warszawy, którzy dzięki staraniom Towarzystwa Kolonii Letnich przyjechali na wypoczynek do Wilhelmówki. Korczak opisuje ich przygodę z iście kronikarskim zacięciem. Nie ma tu jednego bohatera, za to niemal każdy ma swoje pięć minut – zapisuje się na kartach kolonijnej historii wybitnym dokonaniem, szczególną cechą lub... typowością. Jeden chłopiec ma ciekawe przezwisko, drugi wciąż się spóźnia, inny wyjątkowo dba o poprawność językową, jeszcze inny znowu opracował nową metodę budowania szałasów. Nieopodal Wilhelmówki – w Zofiówce – odpoczywają dziewczynki: siostry, kuzynki i koleżanki.

Polscy Wynalazcy

Mikołaj Kopernik urodził się 19 lutego 1473 w Toruniu, zmarł przed 21 maja 1543 we Fromborku. Był to polski polihistor (człowiek o wszechstronnej wiedzy), prawnik, urzędnik, dyplomata, lekarz i niższy duchowy katolicki, doktor prawa kanonicznego. Zajmował się astronomią, astrologią, matematyką, ekonomią, strategią wojskową, kartografią i filologią. Najstojniejsze dzieło to traktat "O obrotach sfer niebieskich". To On "wstrzymał Słońce,

Jan Józef Ignacy Łukasiewicz urodził się 8 lub 23 marca 1822 w Zadusznikach, zmarł 7 stycznia 1882 roku w Chorkówce. Polski farmaceuta i przedsiębiorca, założyciel pierwszej na świecie kopalni ropy naftowej, wynalazca lampy naftowej, pionier przemysłu naftowego w Europie, rewolucjonista i działacz niepodległościowy. Pochodził ze zubożałej rodziny szlacheckiej herbu Łada.

Jan Heweliusz urodził się 28 stycznia 1611 roku w Gdańsku, zmarł 28 stycznia 1687 roku tamże. Był to gdański astronom, matematyk i konstruktor instrumentów naukowych. Duży wpływ na przyszłe życie Heweliusza miała rozpoczęta w 1618 nauka w Gdańskim Gimnazjum Akademickim, gdzie pod wpływem profesora nauk ścisłych. Zainteresował się astronomią, zbudował też swoje pierwsze przyrządy. W styczniu 1622 rozpoczął naukę na wydziale sztuk wyzwolonych uniwersytetu w Królewcu, w 1627 powrócił jednak do Gimnazjum Akademickiego, gdzie do 1630 roku pogłębiał znajomość nauk ścisłych.

Marcel

google

Polscy Wynalazcy

Krzysztof Arciszewski urodził się 9 grudnia 1592 w Rogalinie zmarł 7 kwietnia 1656 pod Gdańskiem. Generał artylerii wojsk holenderskich i wojsk Rzeczypospolitej, poeta i pisarz.

Paul Baran urodził się 29 kwietnia 1926, zmarł 26 marca 2011. Polsko-amerykański inżynier, pionier w rozwoju sieci komputerowych. Był jednym z dwóch niezależnych wynalazców przełączenia pakietów, który jest dziś dominującą podstawą komunikacji danych w sieciach komputerowych na całym świecie, i udał się do uruchomienia kilku firm i rozwoju innych technologii, które są istotną częścią nowoczesnej komunikacji cyfrowej.

Józef Bożek urodził się 28 lutego 1782 w Bierach, zmarł 21 października 1835 w Pradze. Konstruktor-mechanik i wynalazca pochodzący ze Śląska Cieszyńskiego. W literaturze nazywany „śląskim Stephensonem”, „polskim Stephensonem”, „czeskim Stephensonem”, jak i „polsko-czeskim Stephensonem”.

Maria Skłodowska-Curie

Maria Skłodowska-Curie urodziła się 7 listopada 1867 roku w Warszawie, zmarła 4 lipca 1934 w Passy (miejscowość i gmina we Francji). Polska fizyk i chemik, dwa razy otrzymała Nagrodę Nobla. W 1891 Maria Skłodowska wyjechała z Królestwa Polskiego do Paryża, by podjąć studia na Sorbonie (Uniwersytet Paryski). Następnie rozwinęła tam swoją karierę naukową.

Nagrodę Nobla po raz pierwszy otrzymała w 1903 roku z fizyki wraz z mężem Pierre'em Curie

i z Henrim Bequerelem (francuski chemik i fizyk) za odkrycie promieniotwórczości. Po raz drugi została nagrodzona w 1911 roku z chemii za odkrycie polonu i radu, wydzielenie czystego radu i badanie właściwości chemicznych pierwiastków promieniotwórczych. Należy do grona jedynie czterech osób, który otrzymały Nagrodę Nobla więcej niż raz. Wśród nich jest jedną z dwóch, które otrzymały nagrody w różnych dyscyplinach.

Gdy 1 sierpnia 1914 wybuchła I wojna światowa, Irène i Ève (córki Marii Skłodowskiej) przebywały z dala od Paryża i matki. Były na wakacjach w l'Arcouest pod opieką przyjaciół Marii. Maria Skłodowska-Curie pozostała w Paryżu, by strzec Instytutu Radowego i próbki radu. Rząd ogłosił, że rad znajdujący się w Instytucie Radowym stanowi dobro narodowe i należy go ochronić. Uczona wywiozła rad na czas wojny do Bordeaux. Maria nie mogąc służyć Polsce, postanowiła służyć Francji. Zebrała aparaty rentgenowskie z paryskich pracowni i zorganizowała specjalne samochody z aparaturą, tzw. „małe Curie”. Były to pionierskie działania z zakresu diagnostyki zdrowia. Dzięki jej pracy i wytrwałości można było wykonywać zdjęcia rentgenowskie w polowych warunkach.

POLSKI PODRÓŻNIK

Władysław Wagner urodził się 17.09.1912 w Krzyżowej Woli, obecnie dzielnicy Starachowic. Kiedy w roku 1927 jego rodzice przeprowadzili się do Gdyni wstąpił do morskiej drużyny harcerskiej im. Jana III Sobieskiego. W 1929 roku ukończył kurs żeglarski. W roku 1931 znalazł w pobliżu portu zagrzebany wrak łodzi rybackiej. Od tej pory myślał o wyprawie dookoła świata. Wraz z kolegą Rudolfem Korniewskim przeprowadził remont kadłuba, postawił maszt, założył takielunek i ożaglowanie, a 19 marca 1932 r. jacht *Zjawa* został zwodowany. Na swoim koncie ma on dwie książki: *-Podług słońca i gwiazd (1934); By the Sun and Stars (1987)* *-Pokusa horyzontu (1937)*.

Rejs dookoła świata rozpoczął się w piątek 8 lipca 1932 roku. 4 lipca 1939 roku o godzinie 16.20 jacht przeciął trawers portugalskiego przylądka Faro, (który na *Zjawie I* mijają 4 stycznia 1933 r.) po sześciu i pół roku okrążając Ziemię. Tak zakończyła się przerywana przeciwnościami losu i chorobą podróż żeglarza, który jako pierwszy Polak opłynął kulę ziemską.

Wagner nigdy nie powrócił do Gdyni. Co prawda chciał wypłynąć z Great Yarmouth, gdzie wcześniej zakończył swój rejs, jednak w tym czasie w Polsce trwały już działania wojenne i polski konsul odradził dalszą podróż.

W czasie II wojny światowej służył w marynarce wojennej. Po wojnie pozostał na emigracji. Był rybakim, a następnie prowadził na Portoryko własną stocznnię (od 1959). W 1969 zamieszkał na Florydzie.

Tony Halik

Tony Halik, właściwie Mieczysław Sędzimir Antoni Halik (ur. 24 stycznia 1921 w Toruniu, zm. 23 maja 1998 w Warszawie) – polski podróżnik, dziennikarz, pisarz, operator filmowy, fotograf, autor programów telewizyjnych o tematyce podróżniczej. Za swoją działalność podczas II wojny światowej odznaczony został francuskim Krzyżem Wojennym. Po wojnie przez ponad trzydzieści lat pracował jako korespondent NBC. W 1976 z Elżbietą Dzikowską i Edmundem Guillénem dotarli do legendarnej stolicy Inków – Vilcabamby.

halik

tony

Odkrywca

Tony Halik ma na swoim koncie kilka niezwykłych odkryć geograficznych. Poszukując tzw. Rzeki Śmierci, natrafił przypadkiem na górskie pasmo Serra do Roncador, w którym odkrył system jaskiń i tuneli. Jedną z jaskiń nazwał nawet Jaskinią Orła Białego. W 1976 roku Tony wraz z żoną Elżbietą oraz profesorem E. Guillenem dotarł do dawnej stolicy Inków. Dzięki materiałom odnalezionym przez profesora Guillena u hiszpańskich kronikarzy trójka podróżników zdobyła dowody, a swoją wyprawą potwierdziła autentyczność miasta.

Podróż na Alaskę

To była podróż jego życia. W kierunku Alaski wraz z Pierrette wyruszył z Ziemi Ognistej. Trwała ponad 4 lata. W tym czasie przemierzyli 182 624 km i wydali ponad 80 tys. dol. Zwiedzili 21 krajów. W tym czasie zbudował 14 mostów. Przy jednym z nich postawił tabliczkę informacyjną z napisem Puente Halik [hiszp. most Halika]. Okoliczni mieszkańcy zaczęli z niego korzystać, rozbudowywać, a w końcu powstała tam osada o tej właśnie nazwie. Podczas wyprawy urodził się mu syn imieniem Ozana – na cześć Indianina, który uratował Tony'emu życie.

Odkrywca

Ciekawostki

- Nazywano go Białym Indianinem, bo był przyjacielem Indian.
- Mówił po hiszpańsku, angielsku, włosku, rosyjsku, niemiecku, czesku, a także w trzech narzeczach indiańskich: Hinan, Guarani i Xavante.
- Interesował się UFO i chciał zostać pierwszym dziennikarzem w kosmosie francusku, portugalsku,

Podróżowanie było pasją życia.

- Interesował się UFO i chciał zostać pierwszym dziennikarzem w kosmosie.
- Już od dzieciństwa pociągał go daleki świat. Pewnego razu uciekł z flisakami Wisłą, ale dotarłszy nad morze, został zatrzymany i odtransportowany przez straż portową do domu. W ten sposób przerwano pierwszy etap wyprawy młodego Halika do... Brazylii.

Kazimierz Nowak

Kazimierz Nowak (ur. 11 stycznia 1897 w Stryju, zm. 13 października 1937 w Poznaniu) – polski podróżnik, korespondent i fotograf, pionier polskiego reportażu, który w latach 1931–1936 przebył samotnie kontynent afrykański z północy na południe, a następnie z powrotem, pokonując około 40 tys. km rowerem, pieszo, konno, na wielbłądzie, czółnem oraz pociągiem.

„Podróżnik bowiem prócz znajomości geografii danego kraju znać musi choć pobieżnie język ludu. Znajomość języka jest kluczem do dusz ludzkich, a tym samym zabezpiecza przed zatargami, które dla wielu podróżników stały się powodem śmierci.“

~ Kazimierz Nowak

Nela mała reporterka

Nela urodziła się w 2005 roku. To autorka dziecięcych książek podróżniczych oraz programów telewizyjnych. Nela to prawdopodobnie najmłodsza reporterka świata, która podróżuje od piątego roku życia po różnych kontynentach, nagrywając i opisując swoje przygody. Kocha przyrodę i wyprawy. Jej idolem jest Steve Irwin, którego wzorem chce ratować zwierzęta i podróżować wszędzie tam, gdzie poniosą ją wyobraźnia i marzenia. Jej przydomek wiąże się ze stworzoną przez siebie serią dziecięcych książek, w której w główną rolę wciela się ona sama. „Nela mała reporterka” jest bohaterką i narratorką serii książek podróżniczych, opisujących wyprawy małej dziewczynki do egzotycznych krajów. Według wydawcy Nela podróżuje z rodzicami, którzy dokumentują wyjazdy, a następnie produkują programy z jej udziałem. Jej seria podróżnicza została zaprezentowana na Międzynarodowym Festiwalu Produkcji Edukacyjnych dla Dzieci w Japonii – Japan Prize. Nela jest też autorką książek, które powstają z redakcyjną pomocą rodziców. Pierwsza książka ukazała się w 2014 roku, gdy Nela miała 8 lat. Od 2019 roku jej reportaże można też oglądać w TV POLONIA na całym świecie. Od 2020 roku książki Neli wydaje wydawnictwo Willson Media, które również odpowiada za przygotowanie i postprodukcję jej reportaży filmowych. Nela, jako nastolatka, bierze aktywny udział w akcjach społecznych i humanitarnych. W 2019 roku pełniła rolę nieformalnej ambasadorki interaktywnego stoiska Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Komisji Europejskiej, stworzonego dla dzieci i młodzieży w Miasteczku Humanitarnym na Międzynarodowych Targach Humanitarnych. Udział w wydarzeniu zapowiedział m.in. Zastępca Sekretarza Generalnego ONZ ds. pomocy humanitarnej Marc Lowcock. Podczas targów Nelę odwiedził Prezydent Andrzej Duda. Aktualnie Nela rozwija projekt edukacyjno-badawczy w ramach tworzonej przez siebie fundacji „The Adventure starts Here Foundation”. Fundacja będzie tworzyć bazy badawcze na całym świecie, gdzie będą zapraszani naukowcy oraz dzieci, które staną się obserwatorami przyrody. Pierwsza baza badawcza ma powstać w dżungli w Kostaryce.

Marcel

google

Martyna Wojciechowska

Młodość

Jest jedyną córką Joanny (ur. 1950) oraz Stanisława Wojciechowskich (ur. 1934). W wieku siedmiu lat trenowała gimnastykę artystyczną. Mając 18 lat, rozpoczęła pracę w agencji mody Legenda. Przez krótki okres była menedżerem w firmie Universal, która w tym czasie rozpoczęła sprzedaż skuterów i pieców grzewczych Hyundai.

Działalność charytatywna

Jest honorową ambasadorką WWF Polska Wspierała m.in. apel o ochronę najstarszego parku narodowego Wiruga w Afryce przed odwiertami naftowymi (pod naciskiem globalnej akcji firmy Total i Soco wycofały się ze swoich planów). Wspiera ochronę polskich rysi. Zaangażowała się także w akcję „Nie mów do mnie misiu”, która miała na celu szerzenie wiedzy o żyjących w Polsce niedźwiedziach.

Życie prywatne

Była pięciokrotnie zaręczona, dwukrotnie odwoływała ślub w ostatniej chwili. Związana była między innymi z przedsiębiorcą Leszkiem Czarneckim i pletwonurkiem Jerzym Błaszczkiem z którym ma córkę Marię (ur. 17 kwietnia 2008). 27 lutego 2016 mężczyzna zmarł z powodu choroby nowotworowej.

16 października 2020 wyszła za mąż za Przemysława Kossakowskiego.

We wrześniu 2016 opowiedziała o wypadku motocyklowym, w wyniku którego złamała obojczyk i wymagana była jego operacja. Po tygodniu od zabiegu pojawiła się na planie ósmej serii programu Kobieta na krańcu świata, który spowodował dalsze komplikacje, wymagające kolejnej operacji.

Dla wszystkich czytelników proponujemy zabawę. Znajdźcie w poniższym diagramie ukryte słowa. Jest ich 20 i wszystkie są związane z tym numerem gazetki. Możecie też pobawić interaktywnie i to ćwiczenie znaleźć na stronie: <https://wordwall.net/pl/resource/15805099>

Poszukajcie następujących słów: Maria Skłodowska, Heweliusz, Anna Świdnicka, Świdnica, szkoła, pedagog, Król Maciuś Pierwszy, Tony Halik, Łukasiewicz, Kopernik, podróżnicy, patron, Goldszmit, Janusz Korczak, odkrywcy, Nela Podróżniczka, Kazimierz Nowak, Martyna Jakubowska, Arciszewski, astronom.

Jest ich 20.

J	P	M	A	R	T	Y	N	A	J	A	K	U	B	O	W	S	K	A	J	D	Z
A	Q	P	J	D	X	Ż	M	A	R	I	A	S	K	Ł	O	D	O	W	S	K	A
N	Y	G	O	L	D	S	Z	M	I	T	E	H	N	U	H	A	L	G	Y	X	Ś
U	K	S	W	Z	M	Ó	J	M	C	X	B	Ż	L	Ś	C	D	M	Z	U	R	H
S	T	P	N	Ó	Q	R	S	Z	I	K	P	O	V	I	W	Z	S	P	I	K	E
Z	N	X	P	O	D	R	Ó	Ż	N	I	C	Y	N	Y	N	W	Z	H	A	M	W
K	E	M	L	Ł	J	G	S	E	G	K	U	D	C	T	R	Y	L	W	B	N	E
O	L	D	Ó	L	Z	Y	X	O	I	D	I	W	T	E	A	I	O	V	L	H	L
R	A	Ś	V	P	Ó	P	G	L	K	W	Y	F	I	K	K	N	X	U	A	X	I
C	P	O	Ś	P	M	A	A	L	Ś	R	G	P	C	S	Z	C	N	B	E	O	U
Z	O	T	J	G	D	H	A	P	K	O	Ś	I	W	R	P	V	R	C	B	L	S
A	D	A	C	E	Y	A	K	D	N	U	N	E	E	S	I	C	J	Ż	F	U	Z
K	R	J	P	N	I	Ż	O	O	I	D	Z	I	A	A	S	T	R	O	N	O	M
M	Ó	T	O	B	T	M	R	C	I	S	M	Ł	Ó	N	O	A	Z	U	Ł	I	Ż
Ś	Ż	T	L	F	W	T	A	W	I	I	J	K	N	Ó	Ś	F	P	E	V	I	J
P	N	V	N	A	A	M	Ś	C	Z	D	I	E	P	F	G	J	F	L	Q	B	Ł
V	I	Ó	J	P	L	A	R	A	Q	N	N	E	C	G	P	N	V	C	S	O	X
H	C	S	B	Ó	N	A	K	S	R	Ł	L	I	S	Ł	K	S	Z	K	O	Ł	A
F	Z	Ó	R	N	C	V	O	E	K	K	X	N	Ł	Z	F	E	P	T	T	L	D
U	K	K	A	J	R	M	P	Ł	U	K	A	S	I	E	W	I	C	Z	T	K	L
D	A	E	K	Z	Q	O	A	W	I	D	G	E	X	J	N	X	E	C	L	E	Z
S	F	A	Ł	A	K	B	N	X	E	Z	U	Q	E	H	J	X	Ł	Ż	D	Ś	U

wykreslanka redaktor